

Prvé dejstvo

Tesnošilova svetlica, v kúte čižmárske náradie.

Prvý výstup

Tesnošil, Madlena

TESNOŠIL (*oblieka sa a kefuje si nohavice*)

MADLENA (*drží v ruke jeho trojrohý klobúk*)

TESNOŠIL: Len sa ty na mňa spoľahni, szívem¹, a nič sa neboj. Ako tu vidíš Tesnošil Jánoša, tak bude môj sused rectorom v Kocúrkove. (*utiera si fúzy*) Lebo sa mi všetko tak vidí, lelkem, hogy reá pillantott egyet leányomra, a mint a Magyar mondja². Ale som to ešte nikomu nepovedal – nech to medzi nami zostane!

MADLENA: To ste veru mohli po celom Kocúrkove hlásať, Tesnošil uram³, a predsa by nikto nebol prezradil vaše tajomstvo. I ja teraz len toľko viem, koľko predtým. Vy vždy len tou svojou maďarčinou meliete – a ja tomu toľko rozumiem, ako sa rozumie hus do piva.

TESNOŠIL: Pravda, pravda, že ten nerozumie, kto nevykročil z Kocúrkova, ale rozumie bezzeg⁴, kto bol v Miškovci na

1 srdce moje (maď.)

2 duša moja, že ten zazerá za mojím jediným dievčaťom, ako Maďar vraví (maď.)

3 pán (maď.)

4 veru (maď.)

vandrovke alebo vo Veľkom Varadíne, Nagy Váradom, a mint a Magyar mondja. Ja vravím, že náš pán sused zamilovanými očami strieľa po našej Aničke.

MADLENA: Veru som to i ja už spozorovala minulé vakácie, že oka z nej nespustí. A ona by tuším tiež proti tomu nebola, keby to šťastie Martinka postretlo.

TESNOŠIL: Egy szó annyi mint száz¹, to ani ináč nebude.

MADLENA: A ak nebude ten, bude iný. Vraví sa, že má akýsi Turčan či Lipták viac ako pol konventu na svojej strane a že mu akýsi pletkár napred písal, aby sa s našimi študentmi sem ponáhlal.

TESNOŠIL: Ty, fiam², na piesku staviaš – a uvidíš, že takto nevyhráme.

MADLENA: Neviem, prečo by sme nevyhrali. Moja Anička sa veru vždy môže páčiť takému pánovi, akým je kocúrkovský pán rector. Daj ti mi, Bože!

TESNOŠIL: To ja tak nerozumiem, ale že terajší študenti sú *synovia sveta a opatrní vo svojich veciach*, ako sa v evanjeliu čítava, ej, sú to za majstri! Oni sa ti zavčasu zaopatria a nejednu tak vedia ošialiť, až im na lep sadne. A preto budem silou-mocou bojovať za suseda. (*utiera si fúzy*)

MADLENA: Aleže sa poberajte, keď máte. Vidíte, ako sa to všetko úhrnkom valí do konventu.

TESNOŠIL (*hodí na seba kepeň a na hlavu si dá trojrohý klobúk*):
Nože pohľadaj moju trstenicu.

MADLENA: Tu ju máte!

TESNOŠIL (*odchádza, no vtom vojde suseda*)

1 jedno slovo toľko ako sto (maď.)

2 dieťa moje (maď.)

Druhý výstup

suseda, predošlí

SUSEDA: Dobré ráno! Akože ste spali? Čože sa vám dobrého snívalo? A Anička kde? Obávala som sa, pán sused, že mi uletíte. Ale som vás predsa dolapila. Chcela by som s vami dve-tri slová prehovoriť.

TESNOŠIL: Ale nakrátko, pani suseda, lebo, ako vidíte, noha v strmeni – lóra katona, a mint a Magyar mondja¹.

SUSEDA: Len slovíčko, szomszéd uram², lebo na vás ako na jednom z najstarších údov konventu mnoho záleží.

TESNOŠIL: Úgy van.³ Ja a Nemanický ako dvojčatá od desiatich rokov splácame kňaza a rehtora.

SUSEDA: A chodíte do konventu?

TESNOŠIL: Természetesen.⁴ (šnupe)

SUSEDA: Veď preto, lebo teda od vás mnoho závisí. Či mi rozumiete?

TESNOŠIL: Értem, értem⁵, len čo sme prestali s mojou starou o vašom Martinovi hovoriť. Ak by on nemal nádeje, potom žiaden kompán na svete, čo by sa bol v samom Prešporku svojmu remeslu vyučil!

MADLENA: Len sa vy, susedka, spoľahnite na môjho Tesnošila. Všetci vieme, čo robíme – či mi rozumiete?

1 na koňa vojak, ako Maďar vraví (maď.)

2 pán sused (maď.)

3 Tak je. (maď.)

4 Prirodzene. (maď.)

5 rozumiem, rozumiem (maď.)

SUSEDA (*lichotne*): Veru rozumiem. Ten môj Martin sa domnieva, že neviem, čo sa mi za chrbtom robí. (*s úsmevom*) A vaša Anička, ako som poznala, nebočí od neho.

TESNOŠIL: Csak lassan, csak lassan!¹ Len aby sme v hanbe nezostali. Akože je *szarka* po slovensky?

MADLENA: Môjže ti milý Maďar od Debrecína! *Straka* – *szarka*. Toľko i ja rozumiem. Načože vám je ale tá *straka*?

TESNOŠIL: Na to, že vy ženy neviete jazyk za zubami držať a všetko napred vyrapocete – mint a szarkák².

MADLENA: Oj, Jánoš mešter³, toho sa nebojte. Ja budem mlčať ako stĺp. Len aby nám ten starý korheľ dačo nezatrúsil!

TESNOŠIL: Vraj kortešuje za akéhosi Turčana.

SUSEDA: A nebol by div, však je i on skaderuka, skadenoha.

TESNOŠIL: Už je tomu asi osemnásť rokov, čo o holej palici z akejsi Bedárky privandroval.

MADLENA: A má dcéru a tá potrebuje muža, lebo jej veru už dohára.

SUSEDA: Starý hrebenár? Oj, pani matka, s tým sa už poriadok urobil. Môj Samko mu ústa zamkol. Súdok slivovice, dve kily pšenice a rováš sa zreže. Či mi rozumiete? On dal na to ruku, že urobí, čo len na ňom bude záležať.

MADLENA: Špatne ste sa sklamali. To vám je celý *erdeg*⁴, ten starý všadebol. Verte mi, že vám straku na kole ukázal.

TESNOŠIL: Az mind hijába való beszéd!⁵

1 Len pomaly, len pomaly! (maď.)

2 ako straky (maď.)

3 majster (maď., poslovenčené)

4 čert (skomolené maď. *ördög*)

5 To je všetko nanič reč! (maď.)